

Türkiye'de Çocuk, Oyun ve Oyuncak Müzeciliği

Vahit Ağa YILDIZ · Ömer YILAR

Dr. Vahit Ağa YILDIZ - Doç. Dr. Ömer YILAR

TÜRKİYE'DE ÇOCUK, OYUN VE OYUNCAK MÜZECİLİĞİ

ISBN 978-625-8325-87-4

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ekim 2022, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Kuyrukcu
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Dr. Vahit Ağa YILDIZ

Yazar, 1987 Erzurum doğumludur. İlk ve orta öğrenimini Erzurum'da tamamlamıştır. Erzurum Atatürk Üniversitesinde, Sınıf Eğitimi alanında 2008 yılında lisansını, 2011 yılında yüksek lisansını ve 2020 yılında da doktora eğitimini tamamlamıştır. Lisans eğitimini bitirdiği 2008 yılı itibariyle sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Ağırlıklı olarak öğrenci ve öğretmenlerdeki duyuşsal özellikler üzerine çalışan yazar, eğitim süreciyle ilgili birçok kavrama ilişkin de çalışmalar yürütmüştür. Uluslararası ve ulusal dergilerde yayımlanmış çok sayıda bilimsel makalesinin yanı sıra, uluslararası ve ulusal kongrelerde sunulan çok sayıda bildiri çalışmaları bulunmaktadır. Ayrıca yazarın üzerinde çalıştığı bir kitap, bir TÜBİTAK projesi ve farklı türde akademik çalışmaları bulunmaktadır.

ORCID No: 0000-0002-0493-2361

Doç. Dr. Ömer YILAR

Yazar, 1974 Erzurum/Köprüköy doğumludur. 1995 Yılında Erzincan Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünü Bitirdi. Aynı yıl Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler enstitüsünde başladığı Yüksek Lisans eğitiminden 1998 yılında Türk Halk Bilimi uzmanı olarak Mezun oldu. 2006'da Doktorasını Türk Halk Bilimi alanında tamamladı. 2017 yılında Türk Halk Bilimi Doçenti oldu. 1995-2000 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda Sınıf ve Türkçe öğretmenliği yaptı. 2000 yılında okutman olarak başladığı Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'ndeki görevine halen, sınıf eğitimi anabilim dalında Doçent olarak devam etmektedir. Temel Eğitim Bölüm başkanlığı ve Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı görevlerini de sürdürmektedir. Fakültede, Türkçe Öğretimi, Çocuk Edebiyatı, İlkokuma ve Yazma öğretimi gibi lisans derslerinin yanında yüksek lisans ve doktora derslerini de yürütmektedir. Birçok makale, kitap bölümü, sempozyum bildirisinin yanında, Pegem Akademi tarafından yayımlanan kitapları vardır.

ORCID No: 0000-0002-3560-0028

ÖN SÖZ

Her insan, çocuk olarak başlar gerçek yaşamı tanımaya. Mutlu ve sağlıklı bir yetişkin olmanın yolu, mutlu bir çocukluktan geçer. Mutlu bir çocukluk, oyunsuz ve oyuncaksız olmaz. Çünkü oyun, insanlığın tarihiyle birlikte var olan ve her dönemde çocukların yaşamının temelini oluşturan her türlü etkinliktir. Oyuncak da bu etkinlikleri yaparken yararlandığı araçlardır. Oyun ve oyuncağın gelişim sürecini anlamadan, insanların kültürel gelişimini anlamak imkânsızdır. Bu gelişim sürecini, tarihsel boyutta değerlendirmek için yararlanılabilecek en temel kaynaklardan birisi de müzelerdir. Dünyada, çocukluğun tarihini, çocuklukla ilgili nesnelere, oyuncakları, oyun araçlarını tanıtmak ve yaygınlaştırmak, dahası bu oyun ve oyuncakları yaşatmak amacıyla kurulan birçok müze vardır. Çocukluk müzesi, çocuk müzesi, oyun müzesi ve oyuncak müzesi adıyla dört genel adla kurulan bu müzelerin daha özeldir belirli bir alana veya bir grup nesneye hatta tek bir tür oyuncağa odaklanmış örnekleri de bir hayli fazladır.

Bu kitapta, oyun ve oyuncağı hem tarihsel süreçte ele aldık, hem de farklı bağlamlarda inceledik. Müzeciliğin tarihiyle başlayarak, çocuk, oyun ve oyuncak müzeciliğini kronolojik olarak ele aldık. Sonrasında da dünyada bu alanda önemli sayılabilecek müzeleri inceledik.

Bu kitabın asıl odak noktası Türkiye'deki çocuk, oyun ve oyuncak müzeleridir. Bu bağlamda hâlihazırda açık olan tüm müzeler ile geçmişte açılıp tekrar kapanmış müzeleri tanıtmaya çalıştık. Müze statüsünde olmayıp benzer işleve sahip, önemli bir koleksiyon barındıran yerleri de tanıtmaya çalıştık. Ayrıca farklı türde kurulmuş, ancak oyuncak koleksiyonu barındıran önemli müzelere de yer verdik. Tüm bu müzelerle ilgili, çok kapsamlı olmasa da netnografik bir araştırma yaparak Genel Ağ üzerindeki değerlendirmeleri de inceledik. İlgili müzeleri ziyaret eden kişilerin değerlendirmelerini aktararak, okurlarımızın müzelerle ilişkin bir fikir sahibi olmalarını amaçladık. Böylece 24'ü bu alanda kurulmuş müze, 8'i ise farklı tür-

de müze ve yerler olmak üzere toplamda 32 farklı yerin tanıtımını yaptık.

Elinizde bulunan bu eserin hem alandaki çok değerli eserlerin bir derlemesi niteliğinde olması, hem de alana ilişkin kurulmuş müze veya benzeri yapıların tümüne ait bilgiler içermesi açısından alana yararlı olacağı düşüncesindeyiz. Değerli okurlarımızın, özellikle bilmesini isteriz ki, kitabı yazma sürecinde doğru bilgilere ulaşabilmek amacıyla oldukça titizlikle bir araştırma yürütmeye çalıştık. Ziyaret yapma olanağı bulabildiğimiz tüm müzelere, ziyaretler gerçekleştirmek önceliğimiz oldu. Ziyaret edemediğimiz müzelere telefonla veya e-posta yoluyla ulaşım müzelere ilişkin güncel veriler ve görseller edinmeye çalıştık. Dahası, kitapta ele aldığımız müzeleri tanıtırken yararlandığımız görselleri kullanmak için izinler talep ettik. Görselleri kullanmamız için izin vermediğini belirten veya yanıt alamadığımız müzelere ilişkin görsellere tanıtımlarımızda yer vermedik. Her bir müzeye ilişkin, doğru olduğunu düşündüğümüz verileri ve görselleri kullanarak müzeleri tanıtmaya çalıştık. Sonuç bölümünde de genel bir değerlendirme yapıp, alandaki müzelere ve müzeciliğe ilişkin yapılmasının yararlı olacağını düşündüğümüz konularla ilgili önerilerimizi belirttik. Bu kitabın çocuk, oyun ve oyuncak müzeciliği üzerine çalışan araştırmacılara veya bu alana ilgisi olan kişilere yararlı olacağını düşünüyoruz. Alana katkı sunması dileğimizle.

Dr. Vahit Ağa YILDIZ

ORCID No: 0000-0002-0493-2361

Doç. Dr. Ömer YILAR

ORCID No: 0000-0002-3560-0028

İÇİNDEKİLER

Dr. Vahit Ağa YILDIZ.....	iii
Doç. Dr. Ömer YILAR.....	iii
Ön Söz.....	iv
Giriş.....	1

1. BÖLÜM OYUN VE OYUNCAK

Oyun ve Oyuncak.....	15
Oyun ve Oyuncanın Tarihsel Gelişim Süreci.....	17
Çocuğun Dünyasında Oyun ve Oyuncak.....	23
Eğitim Açısından Oyun ve Oyuncak.....	28
Toplumsal Bağlamda Oyun ve Oyuncak.....	32
Kültürel Bir Öge Olarak Oyun ve Oyuncak.....	34
Edebiyatta Oyun ve Oyuncak.....	38
Ekonomik Bağlamda Oyun ve Oyuncak.....	42

2. BÖLÜM ÇOCUK, OYUN VE OYUNCAK MÜZECİLİĞİ

Dünyada Müzecilik.....	47
Türkiye’de Müzecilik.....	50
Dünyada Çocuk, Oyun ve Oyuncak Müzeciliğinin Tarihi.....	53
Dünyadaki Bazı Çocuk, Oyun ve Oyuncak Müzeleri.....	56
Dünyadaki Oyuncak Müzeleri.....	56
İlkley Oyuncak Müzesi (İlkley/ İngiltere).....	56
Nuremberg (Nürnberg) Oyuncak Müzesi (Nürnberg/ Almanya).....	58
Saint Petersburg Oyuncak Müzesi (Saint Petersburg/Rusya)	59
Penang Oyuncak Müzesi (Penang/ Malezya).....	60
Mint Oyuncak Müzesi (Singapur).....	62

Dünyadaki Çocuk, Çocukluk ve Oyun Müzeleri	64
Brooklyn Çocuk Müzesi (New York- ABD).....	64
Strong Ulusal Oyun Müzesi (New York- ABD).....	65
Edinburgh Çocukluk Müzesi (Edinburgh- İskoçya).....	66

3. BÖLÜM

TÜRKİYE’DEKİ ÇOCUK, OYUN VE OYUNCAK MÜZELERİ İLE BENZER MÜZELER VE YERLER

Çocuk, Oyun ve Oyuncak Müzeleri	72
Aksaray Belediyesi Oyuncak Müzesi.....	72
Anadolu Oyuncak Müzesi	73
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Oyuncak Müzesi ...	77
Antalya Oyuncak Müzesi.....	79
Balat Oyuncak Müzesi.....	81
Canik Oyuncak Müzesi	83
Celil Ataserver Oyuncak Müzesi	84
Çamlıdere Çuf Çuf Oyuncak Müzesi	86
Çocuk Oyuncakları Müzesi	88
Düştepe Oyun Müzesi ve Oyun Bahçesi.....	90
Ekolojik Oyuncak Müzesi	92
Evrensel Değerler Çocuk Müzesi	93
Eyüp Oyuncakları Müzesi.....	94
Gaziantep Oyun ve Oyuncak Müzesi	95
Hasan Ali Yücel Çocuk Müzesi	98
İstanbul Oyuncak Müzesi	99
Kapadokya Sanat ve Tarih Müzesi - Bebek Müzesi	102
Musa Baran Çocuk Oyuncakları Müzesi	106
Malatya Büyükşehir Belediyesi Çocuk Oyun Evi ve Oyuncak Müzesi.....	107
Sandıklı Belediyesi Oyuncak Müzesi.....	108
Şanlıurfa Oyun ve Oyuncak Müzesi	109
Ümran Baradan Oyun ve Oyuncak Müzesi.....	111

WOX Turkey İllüzyon ve Oyuncak Müzesi	113
Zeynep Karaaslan Folklorik Bez Bebek Müzesi	114
Farklı Türde Müzeler ve Yerler	116
Erdem Erozan'ın Evi.....	116
Karşıyaka Evrensel Çocuk Merkezi ve Eğitim Kampüsü.....	118
Köy Oyuncakları Evi ve Çocuk Etkinlik Evi.....	119
Oyuncak Evi.....	121
Rahmi M. Koç Müzesi (Ankara)	124
Rahmi M. Koç Müzesi (İstanbul).....	125
Rahmi M. Koç Müzesi (Ayvalık).....	127
Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi.....	129
Diğer Çocuk, Oyun ve Oyuncak Müzeleri	130
Sonuç	131
Kaynakça	145

GİRİŞ

Oyun ve oyuncak insanlıkla birlikte var olmuş iki kavramdır. İnsanların sosyalleşmesinde, kültür ve medeniyet oluşturma sürecinde sürekli var olmuşlardır. Oyun ve oyuncakın tarihsel gelişim süreci, insanlığın gelişim süreciyle aynı doğrultuda ilerlemiştir. Oyun ve oyuncak, tarihin en arkaik dönemlerinden 20. yüzyıla kadar sürekli bir gelişim ve değişim göstermiştir. Tarihteki ilk oyuncaklar olarak görülebilecek olan taş ve sopalar, el becerileri yardımıyla sürekli değişerek önce doğadaki varlıkların, daha sonra ise insan eliyle üretilen şeylerin birer taklidiyle oyuncakların çeşitlenmesini sağlamıştır. 1900'lerin ortalarına gelindiğinde, teknolojideki değişiklikler oyun ve oyuncak kavramına farklı bir nitelik kazandırmaya başlamıştır. Tarihin en eski zamanlarından beri belirli şekillerde ortaya çıkan oyun, oyuncak ve çocuk ilişkisi değişmeye başlamış; icat edilen ilk bilgisayar örnekleri, yeni ve o ana kadar görülmemiş bir etkileşim çağını başlatmıştır.¹ Sonrasında, modern anlamdaki bilgisayarlar, televizyon atarileri, oyun konsollarının yaygınlaşması, son olarak da akıllı telefon ve tabletlerin geliştirilmesiyle oyun ve oyuncak farklı bir niteliğe bürünmüştür.

Oyun ve oyuncaklardaki bütün bu gelişimin uzun ve zorlu bir süreç olduğunu unutmamak gerekir. Çünkü oyun ve oyuncak sosyal ve kültürel tüm yapılarla birlikte gelişmiş; hem onları etkilemiş, hem de onlardan etkilenmiştir. Oyun ve oyuncak yüzyıllardır yaşamın kültürel, sosyal, ekonomik, eğitimsel vb. tüm boyutlarıyla etkileşim içinde olmuştur. Toplumsal yaşamda ne varsa, oyun ve oyuncak onu yansıtmış ve ondan etkilenmiştir. Oyun veya oyuncak, kültürel kodların işlendiği sanat eserleri; toplumsal hiyerarşiyi yansıtan

1 Hasan Kızıldağ, **Oyun ve Oyuncakın Evrimi: Dijital Çağda Video Oyunları ve Çocuk**, Çanakkale, Paradigma Akademi, 2021, s. 309.

göstergeler; bir meslek grubunu oluşturmuş ekonomik kollar olarak düşünülebilir.

Oyun ve oyuncak denildiğinde hiç kuşkusuz akla gelen kişiler çocuklardır. Çocuklar doğası gereği, yaşamlarının ilk aylarından itibaren oyun oynama eğilimindedir. Oyun, çocuğun kişilik ve benlik geliştirmesine yardımcı olan, çocuğa kültürel ve sosyal kodları öğreten bir yapıdır.² Oyunlar, çocuğu geliştirmeye ve eğitmeye yönelik birçok işleve sahiptir. Çocuğun eğlenirken öğrendiği, sosyalleştiği, ruhen ve bedenen geliştği, çevreye uyum sağladığı, farkındalığının arttığı çok yönlü bir süreçtir. Oyuncak ise çocuğun yaşamında önemli bir yere sahip oyun aracıdır. Çocuğun gününü birlikte geçirdiği, yanında taşıdığı, konuştuğu, rol verdiği, anlam yüklediği, uyurken sarıldığı arkadaşısıdır. Oyun ve oyuncacı çocuktan ayrı ele almak olanaksızdır.

Oyun ve oyuncanın tarihsel süreçteki gelişimini ve çeşitlenmesini anlamak, insanlığın sanatsal, kültürel, toplumsal vb. açılardan gelişimini anlamak için gereklidir. Bunu anlayabilmek için ise, bu oyunların ve oyuncakların hala yaşıyor olması gerekir. Müzeler, geçmişte var olan somut veya soyut her türlü nesnenin, varlığın, değerın yaşatılması için kurulmuş alanlardır. Yaşamın her alanından nesnelere ve olgularla ilgili olarak kurumuş müzeler vardır, dolayısıyla oyun ve oyuncaklarla ilgili de olmalıdır. Çünkü geçmişe ait her kültürel değer gibi oyun ve oyuncak da kültürel mirasın vazgeçilmez parçalarıdır. Bu nedenle çocuk, oyun ve oyuncak müzeleri kurulmuştur.

19. yüzyılın sonunda kurulmaya başlayan çocuk müzelerini, sonrasında çocukluk, oyun ve oyuncak müzelerinin izlemesiyle bu alandaki müzecilik oldukça yaygın bir hale gelmiştir. 1899’da kurulan Brooklyn Çocuk Müzesi ve sonrasında kurulan çocuk müzeleri, çocuğa dair her türde kültürel ve tarihsel öğeyi ziyaretçilere sunan önemli merkezlerdir. Çocuk müzeleri ve çocukluk müzeleri görece olarak daha genel kapsamlı müzelerdir denilebilir. Bu müzelerin

2 Dilek İşler, **Oyun ve Oyuncak Müzeleri: Kültürel Miras Aktarımı ve Eğitimi**, Gece Akademi, Ankara, 2019, s.26.

bünyesinde oyun ve oyuncuğun dışında, çocuklara ait eşyalar, görseller gibi nesnelere de sergilenmektedir. Sonrasında kurulan oyun müzeleri ise bir oyun ortamı oluşturan, hem bu oyunları tanıtan hem de oynamaya olanak sağlayan müzelerdir. Bu alanda öncü müzelerden biri olarak 1969'da kurulan Strong Ulusal Oyun Müzesi gösterilebilir. Daha sonra ortaya çıkan ve sayıca en yaygın olan oyuncak müzeleri ise daha çok oyuncak sergileyen müzelerdir. Dünyada bu türde bilinen ilk örnekler olarak 1953 yılında Almanya'da kurulan Ore Dağı Oyuncak Müzesi ve 1956'da İngiltere'de kurulan Pollock Oyuncak Müzesi gösterilebilir. Ayrıca alandaki müzelerin önemli örnekleri arasında Nürnberg Oyuncak Müzesi ve İlkley Oyuncak Müzesi gösterilebilir. İkinci bölümde bu müzeleri detaylı olarak ele alıp, okuyucularımızın ilgisini çekecek önemli sonuçlara ulaştık. Özellikle Türkiye'deki birkaç yüz veya birkaç bin oyuncaklık koleksiyonu bulunan müzeleri düşündüğümüzde, 100 binin üstünde nesne koleksiyonu bulunan Penang Oyuncak Müzesi gibi önemli müzeler olduğunu keşfettik. Bu müzelerin, sonraki bölümde ele alınan Türkiye'deki müzelerle benzerlik ve farklılıkları olduğu belirlenmiştir.

20. yüzyılda yaygınlaşmaya başlayan bu alanlardaki müzelerin sayısı, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda giderek artmaktadır. Çocuk müzeleri açısından baktığımızda, Türkiye'nin bu alandaki müzecilikle oldukça geç tanıştığı söylenebilir. Türkiye'de ilk çocuk müzesinin 2017'de açıldığı düşünülürse, bu alandaki müzecilik çalışmalarına 100 yıldan daha fazla bir süre geciktiği söylenebilir. Oyuncak müzeleri özelinde düşünüldüğünde ise, Nürnberg Oyuncak Müzesi gibi görece olarak daha erken dönemde açılan müzeleri hariç tutarsak, dünyada genel olarak 1990'lar ve 2000'lerde yaygınlaştığı düşünüldüğünde Türkiye'nin dünya geneline yakın dönemlerde bu türde müzelere sahip olduğu söylenebilir. Bu alanda öncü sayılan iki müze 1990 yılında kurulan Musa Baran Çocuk Oyuncakları Müzesi ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Oyuncak Müzesi'dir. Bu iki müzeyi, sonrasında birçok oyuncak müzesinin yanı sıra oyun ve çocuk müzelerinin açılışı izlemiştir. Dahası çocuk,

oyun veya oyuncak müzesi olarak kurulmasa da içerisinde oyuncak koleksiyonu barındıran farklı müzeler da bulunmaktadır. Ayrıca müze vb. bir yapı olmayıp, kişisel olarak biriktirilmiş koleksiyonlardan oluşan yerler de mevcuttur. Kitapta çocuk, oyun ve oyuncak müzesi olarak kurulmuş veya farklı türde olsa da oyun ve oyuncak bulunduran yerleri detaylı olarak ele aldık. Bu bağlamda 24 farklı müzenin ve farklı türde müze veya yapı olarak değerlendirdiğimiz 8 yerin olduğunu belirlemiş olduk. Bu müze ve yerlerin her birini ayrı başlıklarda sunarak, okuyucularımızın istediği müze veya yerler hakkında bilgi edinebilmesini amaçladık. İncelediğimiz müzeler içerisinde, oldukça önemli koleksiyonları bulunan ve yaptığı etkinliklerle ziyaretçilerine güzel ve etkili deneyimler yaşatan müzeler olduğunu gördük. Oyuncak müzelerinin genel anlamda sergileme amacı olsa da, Türkiye’deki oyuncak müzelerinde oyuncak yapım atölyeleri, film gösterimleri, kukla gösterileri gibi etkinliklerinin olması müzelerde geçirilen zamanı uzatmakta; müzeleri çocukların etkin katılım sağlayabildiği ve eğlenebildiği bir ortama dönüştürmektedir. Bu açılardan da oyuncak müzeciliğinin diğer türlere kıyasla oldukça geliştiği sonucuna ulaştık. Müzeleri ve benzeri yerleri ele aldıktan ve tanıttıktan sonra, araştırma bulgularımıza dayanarak bazı tespitlerde ve önerilerde bulunduk.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de, bu alanda müzeciliğin başladığı yıllar itibariyle pek çok çalışma yürütülmüştür. Alana öncülük eden araştırmacıların yazdığı kitaplar ve makale çalışmalarını, alana ilgi duyan pek çok araştırmacının çalışmaları izlemiştir. Alana ilgi duyan okurlarımızın yararlanması adına hem bu çalışmaları, hem de bu alana katkı sağlamış araştırmacıları tanıtmayı amaçladık. İlk olarak bu kitabı yazarken de yararlandığımız; genel olarak oyunlar veya oyuncakları, oyun ve oyuncakların tarihini, oyun ve oyuncak müzeciliğini ele alan önemli kaynak kitaplardan kısaca bahsetmek istiyoruz.

Akın (2021), *Kırdığımız Oyuncaklar*³ adlı kitabında, dünyanın farklı yerlerinden oyuncakların bilinmeyen öykülerini sunmuştur. Öykülerde hep bir olay anlatılsa da, olayın bir yerinde mutlaka bir oyuncak çıkmaktadır karşımıza. Yazar, bu olayları ustalıklı sunmuş ve kurgularında edebi eserlerden alıntılarla anlatımını zenginleştirmiştir.

Dervişoğlu (2020), *Türk Edebiyatında Oyun ve Oyuncak*⁴ adlı kitabında, oyun ve oyuncak tarihsel bir çerçevede ele almış, çocuk için ve kültürel anlamda ne ifade ettiklerini açıklamıştır. Edebiyat penceresinden oyun ve oyuncak ne ifade ettiğini ele almıştır. Sonrasında şiirlerde, öykülerde ve romanlarda oyun ve oyuncak yerini ele almıştır. Daha sonra “anılarda kalanlar” bölümüyle ilginç ve güzel anıları derlemiştir.

İşler (2019), *Oyun ve Oyuncak Müzeleri: Kültürel Miras Aktarımı ve Eğitimi*⁵ adlı kitabında oyunu, oyuncak ve oyuncak müzeciliğini hem kavramsal bağlamda hem de farklı açılardan ele almıştır. Türkiye’deki oyuncak müzelerini çeşitli açılardan çözümlenmiş ve etkili bir şekilde sunmuştur. Daha sonra Türkiye’deki oyun ve oyuncak müzelerinin farklı işlevlerini ele almıştır.

Koca (2015) tarafından hazırlanmış olan *Çocuk, Oyun ve Oyuncak Seçimi* kitabında, oyunun ve oyuncak çocukların farklı yönden gelişimlerine etkileri açıklanmıştır. Ayrıca bebeklikten başlayarak, yaşa göre oyuncak seçimi konusunda hem oyuncak türü hem de örnek oyuncaklar açıklanmıştır. Ayrıca oyuncak seçerken dikkat edilmesi gereken hususlar da kitapta yer almıştır.

3 Sunay Akın, *Kırdığımız Oyuncaklar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2021, s.143

4 Efnan Dervişoğlu, *Türk Edebiyatında Oyun ve Oyuncak*, Ürün Yayınları, Ankara, 2020, s.115

5 Dilek İşler, *Age*.

6 Elif Koca, *Çocuk, Oyun ve Oyuncak Seçimi*, Çamlıca Çocuk, İstanbul, 2015.